

RYB_11 – Dobrá rybníkářská praxe - organizační aspekty

Kategorie opatření: *RYB*

Typ opatření: *ORG*

Nositel opatření: *hospodařící subjekty*

Zdroj financování: *dedikovaný program plateb za mimoprodukční funkce rybníků*

Typová priorita: *1*

Připravenost: *nepřipraveno*

Časová náročnost: *vysoká*

Stupeň zajištění financí: *nízká*

Nadřazená opatření: *GEN_02, RYB_01, RYB_04, RYB_05, RYB_06, RYB_07, RYB_12, RYB_14, RYB_15*

Podřazená opatření: *(RYB_11)*

Popis opatření

Cílem opatření je podpora přechodu hospodaření na rybnících do stavu, kdy jsou přímé rybníční bilanční vstupy a výstupy (produkce ryb) fosforu z rybářského hospodaření v rovnováze. V optimálním uspořádání tedy platí, že množství fosforu vyloveného v rybím těle je větší, nebo shodné s množstvím fosforu vloženého do rybníka v biomase ryb při nasazení, ve spotřebovaném krmivu a aplikovaném hnojivu (toto neplatí pro autochtonní živiny, např. zelené hnojení). To odpovídá relativnímu krmnému koeficientu (RKK) do hodnoty 2,0, což je maximální hodnota, na kterou by měl být nastaven management chovu. Cílem vyrovnané bilance fosforu při chovu ryb v hlavních rybnících je dosáhnout toho, aby rybníky fungovaly jako články zadržující systematicky sloučeniny fosforu s efektivitou odpovídající době zdržení vody, zhruba v souladu s publikovanými výsledky na úrovni 20–60 %.

Do vyrovnané bilance se zahrnují i vstupy z chovu polodivokých kachen, na jehož regulaci je zaměřeno opatření RYB_09. Do určité míry toto opatření zahrnuje i opatření pro zachycení sedimentu (RYB_10).

Více je o předmětné problematice (která přesahuje prostor tohoto katalogového listu) pojednáno v příslušných kapitolách Studie.

Očekávané přínosy

- výrazné omezení lokálních imisních zdrojů fosforu a transportu fosforem bohatého materiálu
- celkové zvýšení povědomí o předmětné problematice a aplikace režimu udržitelného rybníčního hospodaření

Realizovatelnost opatření

Pro účinnou realizaci navrhovaného opatření (které je pro nedostatek prostoru na tomto katalogovém listu popsáno detailněji v rámci kapitoly 3.3.1 *Studie proveditelnosti opatření ke snížení dotace fosforu do vodního díla Orlík*) je třeba přistoupit k důsledné realizaci dalších dílčích opatření, která synergicky přispějí k účinnému zacílení, ke zvýšení povědomí a k nastavení adekvátního legislativního a kompenzačního rámce.

V principu se jedná zejména o následující opatření ze Studie:

GEN_03	Koordinace následných aktivit v problematice fosforu
RYB_01	IS Hastman

KATALOGOVÝ LIST OPATŘENÍ

RYB_04	Analýza potenciálu cirkulární ekonomiky při zadržování a využívání sedimentu z rybníků a rybníčních soustav
RYB_05	Studie a pilotní projekt Staňkovský rybník
RYB_06	Pilotní vyhledávací studie pro zavedení technických opatření pro přerušování toku fosforu
RYB_07	Vytvoření a zhodnocení konceptu udržitelného rybníkářství v povodí VD Orlík z hlediska socioekonomických aspektů
RYB_08	Problematika hospodaření na malém rybníku
RYB_10	Opatření pro zachycení sedimentu
RYB_12	Tematická multioborová diskuse
RYB_14	Úprava legislativy regulující nakládání s rybníčními sedimenty
RYB_15	Dobrá rybníkářská praxe - legislativní aspekty

Z výše uvedeného výčtu je patrné, že toto opatření není technicistním opatřením per se, ale spíše souborem praktik a procesních změn, které musí vzejít zejména z rozšíření poznání, z odborného diskursu všech zainteresovaných skupin a z následné akceptace zástupci (nejen) rybářské obce, která bude – tam, kde je to nezbytné – podpořena vhodným kompenzačním nástrojem (RYB_07, RYB_15).

Náklady na realizaci

Toto opatření je spíše organizační povahy a samo o sobě povede k nyní těžko vyjádřitelným provozním nákladům. Určité zvýšené náklady u firem budou zejména s ohledem na nutnost lepšího využívání dostupných zdrojů. Hlavní provozní náklad je ale možné spatřovat v pravděpodobné potřebě kompenzace ztrát na produkci ryb (min. 10 – 20 %) formou dotace za ekosystémové služby. Primární podstata řešení tohoto problému spočívá v zahájení odborné i celospolečenské diskuse a hledání konsensu nad funkcí rybníka v krajině. Na něj může být navázáno dorovnáním dotačního rámce pro dodržování standardů DZES (GAEC) v zemědělství například vytvořením samostatné kapitoly pro DRP. Tato oblast je z hlediska zachování kvalitní a udržitelné krajiny minimálně stejně důležitá jako zemědělství a z hlediska množství (zejména negativních) externalit, kterým musí čelit, je také potenciálně výrazně ohroženější.

Pro orientační vyčíslení provozních nákladů bylo navázáno na dílčí odborné diskuse, v rámci kterých probíhaly pokusy o kvantifikaci plateb za mimoprodukční funkce rybníků. Ty se orientují na různé oblasti (retence vody, rekreační využití, omezení aplikace hnojiv, zachování litorálu apod.) z nichž některé nemusí mít nutně přímou vazbu na účinné snižování emisí fosforu. Za tímto účelem byl učiněn odborný odhad ročních plateb za **mimoprodukční funkce rybníka s dopadem na snížení emise fosforu**, které by měly mít při vhodném nastavení dostatečný motivační potenciál pro iniciaci změny a pro zajištění její dlouhodobé udržitelnosti (s přihlédnutím k aspektům popsáním v opatření RYB_07).

Kategorie rybníka [plocha v ha]	MMP funkce – fosfor [tis. Kč / ha]
<0.5	5,0
0.5-2	4,5
2-5	4,0
5-50	3,5
>50	3,0

Efektivita opatření s ohledem na snížení vnosů fosforu

Zhodnocení předpokládaného snížení emisí fosforu, kterého je možné dosáhnout aplikací tohoto komplexního opatření (včetně RYB_10), je nastíněno v tabulce níže. Tyto hodnoty je třeba vnímat jako indikativní. Bez dopřesňujících studií, které jsou navrhovány v rámci výše uvedených opatření není možné dosáhnout přesnějšího výpočtu. Hodnotu navrhovanou pro rok 2050 lze tedy touto perspektivou vnímat spíše jako cíl, než jako reálné snížení stávající emise. Do velké míry záleží i na množství politické vůle se danou problematikou zabývat.

Kategorie	Snížení emise [2030]	Snížení emise [2040]	Snížení emise [2050]
<0.5	20%	50%	100%
0.5-2	25%	55%	100%
2-5	30%	60%	100%
5-50	40%	80%	100%
>50	40%	80%	100%

Zde je třeba poukázat na fakt, že při účinném zavedení DRP lze v určitých případech s rybníky počítat jako s efektivními místy pro retenci fosforu (viz výše) a z logiky bilančního vlivu mohou tedy vést k reálnému „snížení emise“ nad 100%.